

215/821

Τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μητροπόλεως,
Ἡ Ἱερῶν

1504

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

Ἡ ΒΙΒΛΟΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Α. Ι. ΚΟΥΛΟΥΡΙΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

717
Handwritten signature

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΒΟΘΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

(Ὅδος Θεσσαλίας ἀριθ. 4.)

1876.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Η ΒΙΒΛΙΟΦΟΒΙΑ.

Πολὺς λόγος γίνεται σήμερον περὶ βιβλίων καὶ ἐφημερίδων, ἀφ' οὗ μάλιστα ταῦτα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ διεδόθησαν εἰς τοιοῦτον ἀπίστευτον ἀριθμὸν ἀντιτύπων, ἰδίως μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τύπου καὶ τοῦ χάρτου, ὥστε ὑπάρχει, ἀληθῶς, φόβος μήπως ποτὲ ταῦτα κατακαλύψωσιν ὀλόκληρον τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον λέγει, ὅτι μόνον ὅσα ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ἐγράφωντο καθ' ἑν οὐδ' αὐτὸς ὁ κόσμος θὰ ἐχώρει τὰ γραφόμενα βιβλία, διὰ τοῦτο μεριμνῶσα καὶ ἀνησυχούσα ἡ κυβέρνησις ἡμῶν, μήπως πραγματικῶς συμβῇ τοιοῦτόν τι, ἔλαβε τὰς καταλλήλους προφυλάξεις ὅπως προλάβῃ καὶ ἐμποδίσῃ τοιοῦτον ἐνδεχόμενον βιβλικὸν κατακλυσμὸν, ἐκδοῦσα ἐγκυκλίους, τῇ εἰσηγήσει καὶ συμβουθεσίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα σταματήσῃ τὴν αὔξησιν αὐτῶν ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς καταδιώξεως αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, φοβουμένη μήπως παρουσιασθῶσι γεγραμμένα καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἐπὶ γῆς ἔκαμε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ κυβέρνησις μας καταγίνεται ἤδη συντόνως εἰς σύνταξιν νομοσχεδίων περὶ γενικῆς στρατολογίας, περὶ συντάξεως καὶ ἐκγυμνάσεως τῆς ἐθνοφυλακῆς, περὶ ἀνεγέρσεως θεάτρου πρὸς παράστασιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν δράματος,—περὶ τῆς φάλαγγος τοῦ Πανεπιστημίου οὐσης ἤδη ἀρκούντως κατηρτισμένης,—ἢ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου ἐπιτροπῆ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μέσων πρὸς ναυπήγησιν ἐθνικοῦ στόλου, κατὰ

τὸ δὴ λεγόμενον, ἡ δουλιὰ μας τώρα ἔγεινε με-
τάξι. Τί θέλομεν τὰ βιβλία καὶ τὰ Εὐαγγέλια! Ἡμεῖς
θέλομεν στρατιώτας, χρήματα, στόλον καὶ καλὸν ὄπλισμόν.
Δι' αὐτῶν θὰ δοξασιθῶμεν, δι' αὐτῶν θὰ ἐκτείνωμεν τὰ ὄ-
ρια ἡμῶν.

Οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει νομίζουν, ὅτι ἐκεῖνα τὰ ἔθνη μόνον
δύνανται νὰ γείνωσιν ὄντως πλοῦσια καὶ εὐτυχῆ, ἅτινα κα-
τερθῶνουν νὰ ἔχωσι μόνον ἀκμαίαν βιομηχανίαν καὶ ἐκτε-
ταμένον ἐμπόριον, καὶ ἅτινα κάμνουν μεγάλην ἐξαγωγήν
καὶ ἐξόδουσιν πραγματειῶν, ἢ εἰσπραξίς τῶν ὁποίων πλη-
ραῖ ἀργυρίου τὸ ἰδιωτικόν καὶ ἐθνικόν αὐτῶν ταμεῖον πρὸς
ναυπήγησιν στόλων καὶ ἐξόπλισιν στρατῶν. Ἄλλ' ὅποια
ὀφθαλμοφανῆς ἀπάτη. Τὰ ἔθνη ἐκεῖνα δὲν εἶναι τῶ ὄντι
πλοῦσια καὶ ἰσχυρά ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι κάμνουν μόνον με-
γάλην ἐξαγωγήν καὶ ἐξόδουσιν πραγματειῶν, καὶ ἀφίνουσι
μέγα περίσσειμα εἰς τὸ ἐθνικόν αὐτῶν ταμεῖον, ἢ ἔχουσι
μεγάλους στόλους καὶ στρατούς, εἴαν δὲν ἐπιμεληθῶσιν
ἐπίσης καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνα-
πτύξεως καὶ προαγωγῆς ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς χώρας των.

Ἡ ἐλευθέρα εἰσαγωγή τῶν ἰδεῶν διὰ μέσου πῶν βιβλίων
καὶ ἐφημερίδων μεγάλως συντείνει εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ
ἰσχυροποίησιν τῶν ἐθνῶν. Ἡ εἰσαγωγή τῶν ἰδεῶν, τὸ
σιωπηλὸν καὶ ἀφανὲς τοῦτο ἐμπόρευμα, εἶναι ὁ μόνος ἀνα-
μορφωτῆς, ἔστις μεγάλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν
ἀνθρώπων καὶ παρακινεῖ αὐτοὺς νὰ κινῶνται καὶ νὰ κά-
μνωσι μεταβολὰς τῶν μὴ καλῶς κειμένων, ὅπως προαχ-
θῶσι καὶ βελτιωθῶσι δι' αὐτῶν.

Αἱ κινήσεις αὗται ἀποβαίνουσι σχεδὸν ἀλάνθαστα τεκ-
μήρια πρόδου καὶ εὐημερίας. Δεῖξατέ μοι ἔθνος τὸ ὁποῖον
νὰ ἐκινήθη καὶ νὰ ἠγωνίσθη καὶ θὰ σᾶς δείξω ἔθνος τὸ
ὁποῖον ἔκαμε πρόδον καὶ ἀντιθέτως. Ἐννοεῖται οἴκοθεν,
ὅτι ὑπάρχουν ὄροι καὶ ἐξαιρέσεις εἰς ὅλα τὰ πράγματα.

Τὰ βιβλία καὶ αἱ ἐφημερίδες, αἵτινες διαδίδουσι τὰς ἰδέας ταύτας ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, εἶναι ἡ ζύμη ἐκείνη, ἥτις ἀναζυμώνει, διαπλάττει καὶ μεταρρυθμίζει τὰ ἔθνη· ἀνευ αὐτῶν τὰ ἔθνη μένουσι στάσιμα καὶ νεκρά. Ὡστε δυνάμεθα ἀσφαλέστατα νὰ θέσωμεν τὸ ἀκόλουθον ἀξίωμα:—ὅτι κράτος τι, σχετικῶς τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ καὶ τῆς ἄλλης δυνάμεως, εἶναι πράγματι ἰσχυρὸν, ἀναλόγως τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ μορφώσεως.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν μεγάλαι προσπάθειαι πρέπει νὰ καταβάλλωνται ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς μορφώσεως τῶν πολιτῶν ἐμφυχουσῶν πᾶσαν ἀγαθὴν καὶ εὐλικρῆ πρόθεσιν ἥτις γίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διὰ σχολείων, κηρυγμάτων, βιβλίων καὶ λοιπῶν τελεσφόρων μέσων· καὶ μὴ παρεμβαλλουσῶν προσκόμματα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τοῦ λαοῦ. Τὰ ἔθνη δὲν γίνονται ἰσχυρὰ διὰ μόνου τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῶν ὑπερτερήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς διανοητικῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς. Ἐν μόνον παράδειγμα ἀρκεῖ νὰ διασαφήνισῃ τὸ ἄνω ἀξίωμα.

Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, συγκρινομένη μετὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὸν πληθυσμὸν, ἦτο πτωχὴ πτωχοτάτη, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν διανοητικὴν αὐτῆς δυνάμιν ἢ τὴν ἀρετὴν ἦτο πλουσιωτάτη καὶ ἰσχυροτάτη, ὅθεν καὶ ἀπέβη περσοκτόνος καὶ μηδολέτειρα.

Τὴν εἰσαγωγὴν καὶ διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τούτων ἐν εἴδει βιβλίων καὶ ἐφημερίδων καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῶν λαῶν φοβούμενοι οἱ σημερινοὶ δεσπότες καὶ φωτισθέντες προσπαθοῦσι παντοίαις δυνάμεσι νὰ ἐμποδίσωσι, προβάλλοντες παντοῖα προσκόμματα εἰς τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν. Ἄν δὲ ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν των βεβαίως θὰ ἔπαυον ὅλας τὰς ἐφημερίδας καὶ θὰ ἐπυρπόλουν ὅλας τὰς βιβλιοθήκας τοῦ κόσμου ὡς ἄλλοι Ὀμάραι, θέτοντες τὸ ζήτημα τῆς ὑ-

πάρξεως ἢ καταστροφῆς αὐτῶν, ὅτι—ἐὰν τὰ βιβλία ταῦτα ἐμπεριέχουσιν ὅ,τι δὲν συμφωνεῖ κατὰ τὰς ἰδέας μας εἶναι περιττὰ καὶ λοιπὸν ἐξολοθρευτέα, διότι ἀντιστρατεύονται κατὰ τῆς διανοίας ἡμῶν· ἐὰν δὲ πάλιν ἐμπεριέχουσιν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ νῶ καὶ τῇ προθέσει ἡμῶν εἶναι πάλιν περιττὰ, διότι ἡμεῖς ἐπαρκοῦμεν εἰς τοῦτο, ὅθεν εἶναι πάντῃ πάντως περιττὰ,ὡς καὶ ἀπεδείχθη τοῦτο ἐσχάτως ἐν μέσαις Ἀθήναις κατὰ δυστυχίαν.

Ἀλλὰ μ' ὅλα τὰ δραστήρια ταῦτα μέσα τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι δὲν θὰ ὑπερισχύσωσι καὶ δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ὀρμητικὸν ῥοῦν τῶν ἰδεῶν τούτων καὶ τὴν ἰσημέραι ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῶν ἐθνῶν. Δύνανται νὰ περιορίσωσι τὸν ἀτμὸν ἐντὸς στενοῦ ὄγκου, ἢ νὰ μεταστρέψωσι τὰς πηγὰς ἄνω ποταμῶν. Ἄλλο τόσον θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Τιτᾶνας τοὺς τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τὰ βιβλία, λέγω, καὶ τὰς ἐφημερίδας, αἵτινες εἶναι μέσα καὶ ὄργανα τῆς διαδόσεως τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν καὶ τῆς ἀνεξίθρησκείας.

Αἱ ἰδέαι, ἂν δύναται τις νὰ ἐξομοιώσῃ αὐτὰς μετὰ τῆς ὕλης, τοῦ σπόρου ἢ τοῦ φυτοῦ, εἶναι καθὼς αὕτη, ἐπιδεικτικαὶ καλλιιεργείας καὶ βελτιώσεως, ἀναπτύξεως καὶ μεταπλάσεως. Αὐξάνουσι καὶ ἐπιδίδουν, ἀναπτύσσονται καὶ ἐξαγνίζονται, βελτιοῦνται καὶ ἐκπολιτίζονται τὰ μάλιστα διὰ τῆς ἐλευθερίας, τῆς καλλιιεργείας, τῆς μεταφυτεύσεως καὶ ἐκκεντρίσεως. Θὰ φανῇ ἴσως παράδοξος ἢ διαβεβαίωσις αὕτη, οὐχ ἦτοιν ὅμως εἶναι ἀληθῆς.

Ἰδίως δὲ αἱ ἰδέαι λαμβάνουσι τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν πορείαν τοῦ ἡλίου.

Οὔσαι δὲ θερμογόνοι καὶ ζωοπάροχοι, καθὼς συγγενεύουσαι μετὰ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος, φιλοῦσι νὰ συμβαδίζωσι μετ' αὐτοῦ προτιμῶσαι τὴν δυσμικὴν διεύθυνσιν. Ἀποφεύγουσι δὲ τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα, τὸ ὑπερβόρειον καὶ

πεπηγμένον ψῦχος, καὶ τὸ ὑπερνότιον καὶ χαλαρὸν θάλασος, —διότι ἀμφοτέρα παγώνουσι καὶ καίουσι καὶ ἀμφοτέρα ἐπιφέρουσι θάνατον,—ἀρέσκονται εἰς τὴν μέσσην καὶ εὐθειᾶν ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν ἄγουσαν. "Ἐωθεν μὲν ἀνατέλλει, πρὸς δυσμᾶς δὲ διευθύνεται τὸ ἄστρον τῶν ἐθνικοτήτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ, καὶ δικαίως. Παρατηρήσατε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Μάγων καὶ ἀπὸ τῶν παναρχαιοτάτων ἀκόμη χρόνων τῆς ἱστορίας. Ἀνέτειλεν εἰς τὴν ἀπωτάτην Ἐω, τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐξηκολούθησε διαφωτίζον κατὰ σειρὰν τὴν Περσίαν, τὴν Ἀσσυρίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς Ὁμοσπονδίας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἦδη δὲ πάλιν μέλλει ν' ἀνατείλῃ ὅσον οὐπὼ ἐκ τῆς ἀπωτάτης Ἰαπωνίας περὶ τὴν οὐρανὸν οὐτῶ ἅπαξ τὸν κύκλον καὶ τὴν περιστροφὴν τῆς γῆς, μέλλει πάλιν ἐκ νέου νὰ ἀρχίσῃ τὴν πορείαν αὐτοῦ περὶ αὐτῆς, μέχρις ὅτου πάντα τὰ ἔθνη διαφωτισθῶσι καὶ καλυφθῇ ἡ γνώσις τὴν γῆν, καθὼς τὰ ὕδατα καλύπτουσι τὴν θάλασσαν.

Αἱ ἰδέαι λοιπὸν ἀποφεύγουσι τὴν στασιμότητα καὶ τὴν ἀκίνησίαν, ὡς ἡ ζωὴ τὸν θάνατον, διότι καὶ τὰ λιμνάζοντα ὕδατα σήπονται καὶ γίνονται πρόξενα θανάτου. Ὑπεραγαπῶσαι δὲ τὴν ἀκίνησίαν, τὴν περιήγησιν καὶ τὴν περιστροφὴν ἀποφεύγουσι τὴν ἀδράνειαν, τὴν νωθρείαν καὶ τὸν περιορισμὸν.

Εἶναι τῷ ὄντι παράδοξον, εἶναι θαυμαστὸν πῶς αἱ ἰδέαι μορφώνονται, διαπλάττονται καὶ μεταδίδονται. Πῶς ὁ λόγος ὁ προφορικὸς συλλαμβάνεται, κυρφορεῖ καὶ γεννᾷ ἄλλον λόγον, ὡς τὸ δένδρον τὸν καρπὸν, ἢ ὁ σῖτος ὁ ἀγαθὸς ὁ πεσὼν ἐπὶ καλῆς καὶ γονίμου γῆς ἀποδίδει καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Τοῦτο συνιδόντες σοφοὶ τινες καὶ εὐσεβεῖς ἄνδρες, τὴν

τάσιν, λέγω, τῆς αὐξήσεως καὶ μεταδόσεως ἣν ἔχουσιν αἱ
ιδέαι, συνέστησαν τὴν ὄντως ἀξιοθαύμαστον ἐκείνην Βρετ-
ταννικὴν καὶ Ἀλλοδαπὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν.

Ἡ ΒΡΕΤΤΑΝΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΥΤΗΣ.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην Ἑταιρία, — μεθ' ὅλων τῶν
σχετικῶν ἢ ἀνεξαρτήτων κλάδων, παραρτημάτων καὶ συ-
νεταιριῶν αὐτῆς, σχηματιζόντων ἐν ὅλοις 5,711, τμημά-
των καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, — εἶναι, μὲ δύο λέξεις, ἴδρυμα
πρὸς διάδοσιν τῆς Βίβλου, ἢ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀνευ σχο-
λίων καὶ ἐρμηνειῶν, ἀνά πάσαν τὴν οἰκουμένην, ἐκτὸς τῆς
Ἀμερικῆς, καὶ συντηρούμενον ὑπὸ ἐκουσίων καὶ αὐτοτελή-
των συνεισφορῶν καὶ κληροδοτημάτων.

Τὸν λόγον τούτον τοῦ Θεοῦ ἐκδίδουσα ἡ Ἑταιρία εἰς βι-
βλία ἐπιμελῶς καὶ ἀφθένως ἐκτετυπωμένα καὶ στερεῶς δε-
δεμένα πωλεῖ αὐτὰ ἐν ταῖς διαφόροις Βιβλικαῖς αὐτῆς Ἀπο-
θήκαις ἐγκαθησταμέναις καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς κυριώτερας
πόλεις τῆς οἰκουμένης, καὶ διὰ μέσου βιβλιοπωλῶν περι-
φερομένων εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου, εἰς τιμὴν εὐθη-
νοτάτην. Ἔχει δὲ καὶ ἐκδόσεις διαφόρων εἰδῶν καὶ τιμῶν
ὠρισμένων διὰ τὰς διαφόρους τάξεις τῆς κοινωνίας, πολ-
λάκις δὲ προσφέρει αὐτὰ καὶ δωρεὰν εἰς ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς
εὐσεβεῖς. Ἀπαντες δὲ οἱ ἄνθρωποι θαυμάζουσι τὴν κομψό-
τητα τοῦ τύπου, τοῦ χάρτου, τὴν στερεότητα τοῦ δεσίμα-
τος καὶ τὴν ἄκραν εὐθύναν τῶν βιβλίων τούτων καὶ πολ-
λάκις οἱ ἀπλούστεροι καὶ ἀπειρόκαλοι ἐκφέρουσι παρατηρή-
σεις δισταγμοῦ καὶ ὑπονείας. Ἀλλὰ μόνος ὁ ἀληθῆς σκο-
πὸς τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἡ ἀγαθοεργία καὶ ὄχι τὸ κέρ-
δος.

Συνέστη δὲ κατὰ τὸ 1804 ὑπὸ εὐσεβῶν τινων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὸν μόνον σκοπὸν τοῦ νὰ θέσωσι τὰς Ἱερὰς Γραφὰς εἰς τὰς χεῖρας τῶν διαφόρων λαῶν καὶ ἔθνων τῆς οἰκουμένης μεταπεφρασμένας εἰς τὴν ἰδίαν ἐκάστου ἔθνους γλῶσσαν. Σκοπὸς δ' αὐτῆς εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου. — «Πορευθέντες λοιπὸν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη», — καὶ τῆς εὐαγγελικῆς Ἀγάπης, — «ὑπαγε καὶ σὺ κάμνε ὁμοίως». Τοιαύτη εἶναι ἡ ὑψηλὴ χριστιανικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ αὐτῆς ῥήτρα.

Ἄλλὰ πῶς συνελήφθη καὶ ἐκυφόρησεν ἡ ἰδέα αὕτη;

Ἴδου πῶς ἐν συντόμῳ.

Μικρὰ τις κόρη Οὐαλίας ἔχουσα μὲν πόθον μεγάλον θρησκευτικόν, ἀλλὰ μὴ εὐποροῦσα, ὡς οὐσῶν ὀλίγων τότε τῶν οὐαλικῶν Βίβλων, ὅπως ἀγοράσῃ μίαν Βίβλον, συνηνητήθη ἐνίστε, κατὰ τὸ 1804 ὑπὸ τοῦ ἐκ Βάλης, πόλεως τῆς Οὐαλίας, κυρίου Καρόλου, βαδίζουσα συνεχῶς τὴν ἀποστασιν ἑπτὰ μιλίων, ὡς νὰ εἰπωμεν ἀπὸ Πειραιῶς μέχρις Ἀθηνῶν, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἀναγινώσκουσα εἰς τι Κυριακὸν σχολεῖον τὴν πωλητὴν αὐτῆς Βίβλον ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς, διότι ἡ καθίδρυσις τῶν Κυριακῶν σχολείων ἔγεινε σχεδὸν ταυτοχρόνως μετὰ τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, τῶν μὲν κατὰ τὸ 1802, τῆς δὲ κατὰ τὸ 1804. Οὕτω συμβαίνει πάντοτε μία καλὴ ἰδέα ἢ καλὴ πρᾶξις νὰ παράγῃ ἄλλην καλὴν ἰδέαν ἢ καλὴν πρᾶξιν καὶ τανάπαλιν. Πόσον ὀλίγον ὅμως ἐφαντάσθη ἡ καρὰς αὕτη ὅτι τὸ περιστατικὸν τοῦτο θὰ ἐγένετο ποτὲ σχολεῖον ἐπαίων, ἢ ἐμελλε νὰ παρακινήσῃ τὸν ἔνθερον ζηλωτὴν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ τὸν κύριον Κάρολον νὰ ὑπάγῃ ἐξεπίτηδες εἰς Λονδῶνον πρὸς ἀναζήτησιν οὐαλικῶν Βίβλων.

Ὅτε ἡ ἰδέα αὕτη ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ πνεόντος ζεφύρου ἔκαμε πετερά καὶ ἐπέταξεν ὡς πολύφατις καὶ ταχύπτερος φῆμη εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς. Ἐλαβεν ὑπόστασιν καὶ

ἐγονιμοποίησεν ἐν τῇ εὐφυεῖ κεφαλῇ τοῦ τότε ἀξιοσεβάστου Ἰωσήφ Χύσου ἑνὸς ἐκ τῶν πρωτοβούλων ἰδρυτῶν τῆς Ἐταιρίας ἐκείνης. Διατί νὰ μὴ ἰδρύσωμεν, ἐσυλλογίσθη ὁ σεβάσμιος οὗτος κληρικός, Ἐταιρίαν πρὸς ἀποστολὴν Βίβλων εἰς Οὐαλίαν; Ἐάν δὲ εἰς Οὐαλίαν, διατί ὄχι καὶ εἰς Ἀγγλίαν; καὶ ἐάν εἰς Ἀγγλίαν, διατί ὄχι καὶ εἰς Εὐρώπην; καὶ ἐάν εἰς Εὐρώπην, διατί ὄχι καὶ εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης;—Τοιουτοτρόπως ἐσκέφθη ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος κληρικός, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξυφάνθησαν κατὰ σειρὰν ὡς ἄλυσις αἱ ἰδέαι του διαδεχθεῖσαι ἢ μία τὴν ἄλλην, ἕως ὅτου πραγματικῶς ἔλαβον σάρκα καὶ ἐγέννησαν τὸ ἴδρυμα ταῦτο. Ὁ ἐλάχιστος κόκκος τοῦ σινάπεος ἐρρίφθη, ἐρριζοβόλησεν, ἐφύτρωσεν, ἠϋξήθη, ἐξετάθη καὶ ἐκάλυψε σχεδὸν ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου. Τὸ γεγονός τοῦτο ἑνὸς ἐπιμελοῦς καὶ εὐσεβοῦς κορασίου, βαδίζοντος τὸ διάστημα ἑπτὰ μιλίων ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος ὅπως λάβῃ τὴν εὐχαριστήσιν νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ ἀκροασθῇ τῆς περιπολήτου αὐτῆς Βίβλου, ἔγεινεν αἰτία νὰ συστηθῇ ἡ Ἐταιρία καὶ ᾗδῃ νὰ ἐκδίδῃ ἐκ τῶν πιεστηρίων αὐτῆς τὸ θαυμάσιον καὶ σημαντικὸν ποσὸν 76,000,000 ἀντιτύπων ἐν ὅλῃ ἢ ἐν μέρει τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, κατ' ἕτος, καὶ νὰ διασκορπίζῃ καθ' ὅλον τὸ πλάτος καὶ τὸ μήκος τῆς ὑδρογείου ἡμῶν σφαίρας εἰς σχεδὸν 300 ζώσας γλώσσας καὶ διαλέκτους τῶν κυριωτέρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Πολυννησίας. Ὡστε δὲν ὑπάρχει πλέον φόβος σήμερον νὰ ἐκλείψῃ ἢ ἀπολεσθῇ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Ἰωσία Βασιλέως τοῦ Ἰούδα, καθ' ὃν καιρὸν τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἀπολεσθὲν εὐρέθη ὑπὸ τοῦ Χελκίου τοῦ μεγάλου ἱερέως παρερριμμένον καὶ σκωληκόβρωτον ἐν γωνίᾳ τινὶ καὶ παραβύσῳ τοῦ αἴκου τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς τούτοις ἡ Βιβλικὴ Ἐταιρία, διὰ τῆς μεταφράσεως

τῆς Βίβλου εἰς τε τὰς γραφομένας καὶ εἰς τὰς ἀγράφους καὶ ἀναλαβητέους γλώσσας τῆς ὑψηλίου, παρέσχε καὶ τὸ μέσον τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ἐν τοῖς βιβλίοις, ἵνα μὴ ἀπολεσθῶσιν αὐταὶ καθ' ὅλοκληρίαν, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς πολλάς γλώσσας Πάρθων, Μήδων καὶ Ἑλαμιτῶν διαμνημονευόμενας ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τὰς ὁποίας καὶ ὠμίλησαν οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, — τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἕτερος λόγος ἰσχυρὸς προτρέπων καὶ ἐνθαρρύνων τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν ὀμιλουμένην Ἑλληνικὴν, διότι πρῶτοι οἱ ἀπόστολοι ἔκαμαν τὴν ἀρχὴν καὶ μᾶς ἔδωσαν τὸ καλὸν παράδειγμα, καὶ περὶ τῶν ὁποίων γλωσσῶν δὲν ἠξέυραμεν ἡμεῖς ὁποῖαί τινες ἦσαν καὶ ποίαν σχέσιν εἶχον πρὸς τὰς σημερινάς.

Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας δὲν ἦτο νὰ ἐκδώσῃ τὴν Βίβλον εἰς τὰς πρωτοτύπους γλώσσας εἰς ἅς ἐγράφη, καθὼς διατείνονται τινες. Ἄλλως ὅποια θὰ ἦτον ἡ προσγινομένη ψυχικὴ ὠφέλεια εἰς τὰ ἔθνη; Νὰ κάμωσιν ὥστε νὰ λησμονήσουν ὅλα τὰ ἔθνη τὰς ἑαυτῶν γλώσσας καὶ νὰ ἐκμάθωσι τὴν Ἑβραϊκὴν ἢ τὴν Ἑλληνικὴν; — διότι εἰς αὐτάς μόνον τὰς δύο γλώσσας ἐγράφη ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἦτο τοῦτο ἀποχρῶσα αἰτία καὶ ἐπαρκὴς σκοπός; Ναι μὲν, εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον, ἐάν ποτε κατωρθοῦτο νὰ ἐγίνετο πᾶσα ἡ γῆ μιᾶς γλώσσης καὶ μιᾶς φωνῆς, ἀλλὰ δὲν ἔδοξεν οὕτω τῷ Θεῷ, ἀλλ' οὔτε ἀνθρωπίνως τοῦτο δυνατόν εἶναι οὔτε κατορθωτόν.

Ἄλλως τε καὶ διατί νὰ μὴ φροντίσῃ ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία νὰ διαδώσῃ τὰς Γραφὰς εἰς τὴν ἑαυτῆς γλῶσσαν, καὶ νὰ κάμῃ ὥστε ὅλα τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ νὰ ἐκμάθωσι τὴν Ἀγγλικὴν, — διότι τότε βεβαίως θὰ ἐφαίνετο ὅτι ἕκαστον ἔθνος θὰ εἶχεν ἀποστολὴν τινα φίλαυτον καὶ ἐπιβλη-

τικὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔθνῶν, — τὸ ὅποιον δὲν πρέπει δικαίως διότι ὅλα τὰ ἔθνη πρέπει νὰ ἦναι φίλα καὶ ἀδελφὰ καὶ ἴσα πρὸς ἄλληλα καὶ νὰ ἀμιλλῶνται μόνον πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν φιλοφροσύνην καθὼς καὶ τὰ ἄτομα. Ἐκτός δὲ ὅτι δὲν θὰ κατωρθοῦτο ποτὲ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ παγκόσμιός τις γλῶσσα, — τούναντίον θὰ ὑπέκαιε τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀντιζηλίαν τῶν ἄλλων ἔθνῶν, καὶ θὰ ἔκαμνον καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ καὶ οὕτω θὰ ἐξουδετεροῦτο ὁ σκοπὸς τῆς ὑπερισχύσεως μιᾶς γλώσσης, καθὼς συνέβη καὶ θὰ συμβαίη ἀείποτε ἡ ματαίωσις πάσης βιαίας καὶ καταδυναστικῆς κοσμοκρατορίας. Πρῶτον πρέπει νὰ πεισθῶσι καὶ νὰ παραδεχθῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ καλὸν οἴκοθεν εἴτε γλῶσσα εἶναι εἴτε θρησκεία εἴτε πολιτικὴ. Ἄλλὰ νὰ μὴ ἐπιβάλληται. Ἄλλως θὰ παρουσιάζηται πάντοτε ἡ αὐτὴ δυσχέρεια, ἣν δυσχυρίζονται μὲν τινες, καὶ ἕτεροι δὲν στέργουν τοῦ νὰ διαδοθῶσιν αἱ Ἱεραι Γραφαὶ εἰς τὰς ἀρχετύπους γλώσσας. "Ὁχι! πῶποτε δὲν ὑπῆρξε τοιοῦτος φιλαυτός καὶ ἐπιβλητικὸς ὁ σκοπὸς τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἀλλ' οὐδὲ τὸν δυσχυρίσθη ποτέ. Ὁ ἀληθὴς δ' αὐτῆς σκοπὸς εἶναι καὶ θὰ ἦναι ἡ πραγματικὴ καὶ αὐθόρμητος εὐχαρίστησις τῆν ὁποίαν ἐνδομύχως αἰσθάνεται πᾶς ἕκαστος ἀληθὴς καὶ κοσμοπολιτικὸς χριστιανὸς νὰ πράττῃ τὸ καλὸν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀδιακρίτως φυλῆς ἢ θρησκευήματος, ὀρμώμενος μόνον ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ αἰσθήματος καὶ καθήκοντος τῆς ἀ γ ά π η ς· καὶ ἵνα πραγματοποιήσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ νὰ διαδοθῇ καὶ κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς διαρρήδην εἶπε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, — « Ὑπάγετε εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν », — ἵνα ἅπαντα ἡ οἰκουμένη ἀποβῇ μία ποίμνη, καθὼς εἶναι εἷς ποιμὴν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Εἶναι ὅμως παράδοξον νὰ ἀκούη τις τὸν παράλογον συλ-

λογισμὸν τινῶν ἀνθισταμένων εἰς τὸ καλὸν τοῦτο ἔργον ἔχοντα οὕτως αὐτολεξεί: — « Ἀλλὰ διατί νὰ στέλλωσι τὸ εὐαγγέλιον εἰς ἡμᾶς; Ἡμεῖς τὸ ἔχομεν παρ' ἡμῶν τὸ ἔλαβον οἱ ἴδιοι. Ἄς ὑπάγουν νὰ τὸ διαδώσωσιν ἢ καὶ νὰ τὸ κηρύξωσι μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, ἡμεῖς εἴμεθα Χριστιανοί.»

Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ἔχουσι δικαίωμα νὰ καταφέρωνται οὕτω, διότι ἡ διάδοσις ἢ τὸ κήρυγμα δὲν γίνεται καταναγκαστικὸν ἢ ἐπιβλητικόν, ἀλλ' ἐκούσιον καὶ οἰκειοθελές. Ὁστικὸς θέλει, ἀγοράζει τὸ εὐαγγέλιον, ἢ ὅστις θέλει ἀκούει τὸ κήρυγμα, δὲν γίνεται οὐδεμία βία, ἀλλ' οὐδὲ πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἡ σιωπή· ἀπ' ἐναντίας ὁ λόγος εἶναι ἐλεύθερος καὶ δὲν πρέπει οὔτε νὰ βιάζῃ ἀλλ' οὔτε νὰ δεσμεύηται. Καὶ δὲν ἀποροῦμεν διότι μεταχειρίζονται τὸν παράλογον τοῦτον συλλογισμὸν ἢ μᾶλλον παραλογισμὸν ἄνθρωποι ἀγράμματοι καὶ ἄδαεῖς, ἀλλ' εἶναι ἀσυγχώρητος εἰς λογίους καὶ εὐπαιδευτοὺς τοὺς ὁποίους συγγνώμην ἀκούομεν νὰ ποιῶνται χρῆσιν αὐτοῦ. Πρέπει οὗτοι νὰ ἐξετάσωσι πρῶτον ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι καλὸν ἢ κακόν. Καὶ ἂν μὲν εἶναι καλόν, εἶναι καλόν καὶ εἰς τοὺς ἀγρίους καὶ εἰς τοὺς ἡμέρους· ἂν δὲ εἶναι κακόν, εἶναι κακόν καὶ εἰς τοὺς ἡμέρους καὶ εἰς τοὺς ἀγρίους. Δὲν εἰσχωρεῖ ἐνταῦθα οὐδεμία σοφιστεία. Ὅμιλοῦμεν περὶ τοῦ ἀπολύτως καλοῦ, καὶ περὶ τοῦ ἀπολύτως κακοῦ, καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ σχετικῶς καλοῦ ἢ κακοῦ.

Ἄλλ' ἢ ζηλοτυποῦσι διὰ τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον γίνεται ἢ τὸ μισοῦσι. Καὶ ἂν μὲν πράγματι ζηλοτυποῦσι, τίς ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ κάμωσι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως; Ἄλλ' ὄχι, ἐδῶ δὲν εἶναι ἅγιος καὶ ἐπὶ καλοῦ ὁ ζῆλος αὐτῶν, ἀλλ' ὁ ζῆλος καὶ ὁ φθόνος τοῦ Σατανᾶ, ὅστις δὲν εὐχαριστεῖται εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ πλησίον, ἀλλὰ προσπαθεῖ παντὶ σθένει νὰ τὸν κάμῃ δυστυχῆ καὶ ὅμοιον ἑαυτοῦ. Τὸ τρόπαιον τοῦ δι-

καίου οὐκ ἔα με καθεύδειν, λέγει ὁ Σατανᾶς. Ἐδῶ εἶναι ἡ πληγὴ καὶ ἡ κακοδαιμονία τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται τινες κατατρώγουσιν ὡς σκώληξ τὰ σπλάγχνα αὐτῶν, διὸ καὶ δὲν ἔχουσι σπλάγχνα. Ἄς τὸ διαδώσωσι μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ εἰδωλολατρῶν λέγουσι. — Τί, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἐμὲ νὰ κάμω τὸ καλὸν εἰς ὅν τινα θέλω, εἰς ξένον ἢ εἰς φίλον, εἰς συγγενῆ ἢ ἀλλότριον; Δὲν εἶμαι ἐγὼ κύριος τῆς ἐμῆς περιουσίας ἢ ἀγαθοεργίας; Ὅποῖος ἄμως συλλογισμὸς, ὁποῖα οἰκτρά καὶ ἐκ προκαταλήψεως ἀπάτη! "Ὁχι, λέγουσι, δὲν πρέπει νὰ βοηθήσῃς τὸν φίλον σου καὶ οἰκεῖον, διότι εἰς τοῦτο σχεδὸν ἀπολήγει ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ τὸ ὁμολογήσωσι καθαρὰ καθαρὰ. Τοῦτο θὰ ἐφαίνετο ὡς τὸν κακὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον ὅστις θὰ εἶχε μὲν τὸ ἐλεύθερον νὰ ψωμίξῃ τὸν ξένον καὶ ἀλλότριον, ἀλλὰ θὰ ἄφινε τὸν φίλον καὶ οἰκεῖον νὰ ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης! "Ἀριστος τῶ ὄντι συλλογισμὸς, ἀλλ' ἐπορεύε νὰ τὸν ἐφαρμόσωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ νὰ μὴ τὸν ἐπιβάλωσιν εἰς ἄλλους, διότι αἰκοθεν ἀρχίζει πᾶν καλόν. Ἐὰν εἶναι καλὸν νὰ διαδοθῇ τὸ εὐαγγέλιον, κατὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Χριστοῦ, εἰς ὅλην τὴν κτίσιν, πρέπει νὰ χαίρωμεν καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα ὡς καλοὶ Χριστιανοί, ἂν τοῦτο γίνεται καὶ μεταξὺ ἡμῶν. Καὶ ἂν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ κάμνωμεν, διότι δὲν ἔχομεν τὰ μέσα, τοῦλάχιστον δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζωμεν ἐκείνους ὅσοι ἔχουν καὶ τὰ μέσα καὶ τὴν καλὴν θέλησιν νὰ τὸ κάμνωσιν. Ὅσοι δὲ καταφέρονται καὶ χαιρεκακοῦσιν εἰς τοῦτο ἢ ἀνίστανται εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὸ καλὸν δὲν εἶναι παρ' αὐτοῖς, ὅτι δὲν εἶναι ἀληθινὸι Χριστιανοί, ἀλλὰ μάλιστα μισόκαλοι καὶ μισόχριστοι.

Ἡ ἀγάπη λοιπὸν τοῦ καλοῦ καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου ἦσαν τὰ μόνα ἀληθῆ ἐλατῆρια, καὶ αἱ μόνα μεγάλαί αιτίαι τῆς συστάσεως τῆς Βρεττανικῆς καὶ Ἀλλοδαπῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας καὶ ὄχι πλάγιος, φίλαυτος,

ἢ χαμαιζηλός τις σκοπός. Τὸν ὑψηλὸν τοῦτον σκοπὸν δὲν τον ιδιοποιεῖται εἰς ἑαυτὴν ἀποκλειστικῶς ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία, ἀλλ' οὐδὲ μονοπώλιον τὸν ἔκαμεν. Ἐκαστον ἔθνος ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαθιδρύσῃ Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, καθὼς εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι εἶναι πολλαὶ τοιαῦται ἑταιρίαι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἐργαζόμεναι ἀνεξαρτήτως ἢ καὶ συμβοηθητικῶς μετ' ἀλλήλων. Εἶθε δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος, καὶ ἡ ἡμετέρα Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος νὰ ἡμιλλᾶτο ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τούτου ἔργου καὶ νὰ ἐσχημάτιζε τοιαύτην Ἑταιρίαν ἢ καὶ νὰ συνειργάζετο μετ' ἄλλων, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀδελφότητι χριστιανικῇ, ὅπως προάξῃ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου καὶ μὴ καθυστερώμεθα τῆς θείας ταύτης παρακαταθήκης, ἀλλ' οὐδὲ κἂν νὰ ἐμποδίσωμεν ἢ νὰ φθονήσωμεν τὸ καλὸν τὸ ὅποιον ἄλλοι κάμνουν εἰς ἡμᾶς ἢ ὑπὲρ ἡμῶν· μάλιστα σήμερον ὅτε ἔγειναν τόσοι φιλανθρωπικοὶ καὶ γραμματολογικοὶ σύλλογοι, ἃς σφισθηῖ καὶ ἐν Ἀθήναις μία Βιβλικὴ Ἑταιρία, ἣν κέκτηνται ἔλα τα ἔθνη τῆς Εὐρώπης καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ῥώμη ἢ ἐστία τοῦ παπισμοῦ.

Τὰ ἐκ τῆς Βρεττανικῆς καὶ τῆς Ἀλλοδαπῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἀπορρέοντα καλὰ ἐφ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν εἶναι ἄπειρα καὶ ἀναρίθμητα.

Εὐθὺς μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Βιβλικῆς ταύτης Ἑταιρίας καὶ ἔτι προγενεστέρως, πολλαὶ ἄλλαι χριστιανικαὶ Ἑταιρίαι ἐγκαθιδρύθησαν καὶ ἰδίως Ἑταιρίαι Ἱεραποστολικαὶ καὶ φιλανθρωπικαὶ πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἀγαθοποίησιν εἰδωλολατρῶν, Μωαμεθανῶν, Ἑβραίων καὶ ἄλλων ἔθνῶν. Αἱ Ἑταιρίαι αὗται ἐξαπέστειλαν πλείους ὄσους ἀνδρας εὐσεβεῖς, ὅπως κηρύξωσι καὶ διαδώσωσι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον θάνατον μαρτυρικόν. Καὶ ὄχι μόνον μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν εἰργάσθησαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν χριστιανικῶν ἔθνῶν.

Πολλὰ ἔθνη εἰδωλολατρικὰ ἐπεστράφησαν εἰς τὸν χρι-

στιανισμόν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων Ἑταιριῶν. Σχεδὸν ἅπασαι αἱ Σανδουϊκαὶ νῆσοι ἢ ἡ Πολυνησία ἐδέχθησαν οὕτω τὸν Χριστόν. Εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Κίνα, εἰς τὴν Σιάμη, εἰς τὴν Ἰαπωνίαν πλεῖστοι ὅσοι ἠσπάσθησαν τὸν χριστιανισμόν καὶ μακαρίζουσι τὰς φιλανθρωπικὰς καὶ ἱεραποστολικὰς ταύτας Ἑταιρίας. Μυριάδες ἐπὶ μυριάδων Εὐαγγελίων καὶ Ἱερῶν Γραφῶν διενεμήθησαν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν· καὶ μάλιστα πολλὰ τῶν νεοφύτων τούτων ἔθνων συνεισφέρουσιν ἤδη ἀδρῶς ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διαδόσεως τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἡμεῖς δὲ τί κάνομεν οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐπὶ τῷ ἀρχετύπῳ ἡμῶν χριστιανισμῷ καὶ δὴ καὶ ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ; Ἀμεριμονοῦμεν, ἀπρακτοῦμεν καὶ τηρόμεθα ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἀντιζηλίας καὶ προβάλλομεν παντοῖα ἐμπόδια καὶ δυσχερείας εἰς τὴν πώλησιν καὶ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν. Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν εἴμεθα ὡς οἱ πονηροὶ ἐκεῖνοι Φαρισαῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες οὔτε αὐτοὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν ἄφινον.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἡμετέραν πατρίδα μ' ὅλα τὰ προσκόμματα ταῦτα ἐπροξενήθησαν πολλὰ καλὰ πράγματα ἐξ αἰτίας τῆς Βιβλικῆς ταύτης Ἑταιρίας καὶ πολλῶν ἄλλων ἀγαθοεργῶν Ἑταιριῶν. Ἀπὸ τοῦ 1821 καὶ πρὸ μέχρι σήμερον ὑποθέτω, ὅτι πρέπει νὰ ἐπωλήθησαν, νὰ ἐδωρήθησαν ἢ ἄλλως πως νὰ διενεμήθησαν εἰς διαφόρους ἀνδρας, παῖδας καὶ κοράσια ὑπεράνω τῶν 200,000 ἀντίτυπα Παλαιῶν καὶ Καινῶν Διαθηκῶν ἢ μερῶν αὐτῶν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Μάλιστα, πολλάκις αἱ ἀνέκαθεν κυβερνήσεις τῆς Ἑλλάδος εὐγνωμονοῦσαι ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας αὐτῶν εἰς τοὺς διαφόρους δωρητὰς καὶ ἐπιτρό-

πους τῶν Βιβλικῶν τούτων Ἑταιριῶν ἐμψυχώσασαι οὕτω καὶ ἐνθαρρύνασαι τὸ ἔργον αὐτῶν.

Καὶ μέχρι σήμερον διερχόμενός τις τὰ διάφορα σχολεῖα τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος θά εὔρη σωροὺς Καινῶν Διαθηκῶν ἐρριμμένους φύρδην μίγδην εἰς πολλάς γωνίας αὐτῶν δωρηθέντας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μακαρίου Κυβερνήτου μέχρις Ὁθωνος.

Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, διότι ἡ ἀναγνώρισις τῆς εὐεργεσίας εἶναι τεκμήριον ἀγαθῆς καὶ εὐγνώμονος ψυχῆς, ὅτι πολλὰί χάριτες καὶ εὐεργεσίαι ἐπεδαφιλεύθησαν εἰς ἡμᾶς ἰδίως τοὺς Ἕλληνας, παρὰ τῶν διαφόρων εὐεργετικῶν τούτων ἑταιριῶν τῆς τε Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, καὶ περισσότερον ἴσως παρὰ εἰς τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς οἰκουμένης.

Ἐτι καὶ σήμερον δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον τὸ ἔργον τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι. Σχεδὸν 2,000 ἀντίτυπα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης πωλοῦνται κατ' ἔτος εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας αὐτῆς, μετὰ τὰς παρακωλύσεις καὶ ἐμπόδια προερχόμενα ἰδίως ἐκ τινῶν ὑπαλλήλων καὶ ὀλιγίστων κληρικῶν, καὶ τῆν ἀποθάρρυνσιν ἐνίων Κυβερνήσεων καὶ Ἱερῶν Συνόδων τῆς Ἑλλάδος. Μ' ὅλα ταῦτα ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος μετὰ ζήλου καὶ πόθου ἀγαπᾷ τὰ Ἱερά ταῦτα Βιβλία, καὶ δίκην διψώσης ἐλάφου τρέχει εἰς τὰ νόματα ταῦτα, ὅπως κορέσῃ τὴν δίψαν αὐτοῦ. Ὑπάρχουν, λέγω, πολλοὶ Ἕλληνες, οἵτινες εὐγνωμόνως ἀνομολογοῦσι καὶ διακηρύττουσι στεντορεία τῇ φωνῇ τὰς χάριτας ταύτας τῆς Ἑταιρίας ἀπέναντι ὀλιγίστων καὶ οἰονεὶ δακτυλοδεικτουμένων ἀντιφρονούντων καὶ ἀνθισταμένων.

Η ΒΙΒΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΗΣ.

“Ὅπως ἐξετάσωμεν δεόντως τὸ ζήτημα τῆς Βίβλου, τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς πρέπει ν’ ἀναπτύξωμεν τέσσαρα τινά.

Πρῶτον. Τί εἶναι ἡ Βίβλος ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ;

Δεύτερον. Τίς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς;

Τρίτον. Πῶς πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος;

Τέταρτον. Γενομένης καταληπτικῆς τῆς Βίβλου διὰ μεταφράσεως, δύναται αὕτη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἑαυτὴν ἢ τοι ἢ Βίβλος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν Βίβλον;

Καὶ πρῶτον. Τί εἶναι ἡ Βίβλος, ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ;

Ἡ Βίβλος, ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ κεκανονισμένον σύνολον τῶν συγγραμμάτων τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, συσταμένων ἐξ 66 βιβλίων ἡτοι 39 ἀπαρτιζόντων τὴν Παλαιάν καὶ 27 τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ὄνομάσθησαν δὲ καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διότι ἐγράφησαν ὑπὸ ἁγίων ἀνδρῶν κινουμένων καὶ ὁδηγούμενων ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Βίβλος ἐπομένως εἶναι ἡ μόνη πηγὴ τῶν πληροφοριῶν ἡμῶν περὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς θρησκείας, τὰς ὁποίας οἱ χριστιανοὶ παραδέχονται ὡς ἀποκεκαλυμμένας. Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ἀμεσώτερα πηγὴ τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, μὴ ἐξαιρουμένης ὅμως καὶ τῆς Παλαιᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται διηλεκτικῶς παραπομπὴ καὶ ἥτις προϋποτίθεται ἐν τῇ Καινῇ.

Τὸ ἕξοχον τῶν διδασκαλιῶν τῶν βιβλίων τούτων ἐπιμαρτυρεῖ τὴν καθαρότητα καὶ τὸ ἀκέραιον τῆς πηγῆς αὐτῶν. Αἱ διδασκαλίαι αὗται γινώσκονται, καθὰ εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐὰν ᾦναι ἐκ Θεοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ τρόπου καὶ ἐκ τῆς προθέσεως ὑφ’ ὧν αὗται ἐκ-

φέρονται και διδάσκονται. «Ὅστις λαλεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ζητεῖ τὴν δόξαν τὴν ἐδικήν του· ὅστις ὅμως ζητεῖ τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος, οὗτος εἶναι ἀληθῆς και ἀδικία ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχει», εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὅποια οὐράνιος ἀλήθεια ἐξεληοῦσα ἐκ τῶν ἀδελῶν χειλέων αὐτοῦ!

Παρατηρήσατε ὅλους ἐν γένει τοὺς θύραθεν ἢ κοσμικοὺς συγγραφεῖς και φιλοσόφους ἐὰν ἐξέφρασαν ποτὲ τοιαύτας ἀληθείας. Ἀπεναντίας δὲ πόσον ἐθήρουν οὗτοι τὴν ἑαυτῶν δόξαν, και πόσον αὐτοφίλαυτοι και περιαιτολόγοι εἶναι! Ὁ Κομφούκιος, ὁ Ζωροάστρης, ὁ Πυθαγόρας και αὐτὸς ὁ Λυκοῦργος ἐκόμπαζον ἐπὶ τῷ γένει και τῇ καταγωγῇ αὐτῶν, και ἄλλοι πάλιν αὐτοβούλως ἐθεοποίησαν ἑαυτοὺς. Οὗτοι ἐσχημάτισαν συστήματα θρησκευτικὰ και νομοθεσίας ἐδικὰς των, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπερῆφανεύοντο και ἐκόμπαζον ὡς εὐφρεῖς.

Ἡ Γραφή, ὅμως, οὐδαμοῦ ὑποδεικνύει τοιαύτην ἀλαζονείαν και περιαιτολογίαν. Οὐδαμοῦ ὑπάρχει αὐτοβούλος θελήσις, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας συστολή και ὑπεκφυγὴ προερχομένη ἐκ συναισθήσεως ἀνικανότητος και ἀτελείας. Οἱ πλεῖστοι τῶν προφητῶν και ἀποστόλων ἦσαν ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, βοσκοὶ, ποιμένες, ἀλιεῖς και χειρώνακτες και τοὺς ὁποίους τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνίσχυσε και ἀνέδειξεν αὐτοὺς διδασκάλους, προφήτας και ἀποστόλους. «Ἵπαγε», λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν, «πρὸς τὸν Φαραῶ». Ὁ δὲ προφασίζεται ἀνικανότητα και ἀτέλειαν φυσικήν.

«Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη σὲ κατέστησα, λέγει εἰς τὸν Ἰερεμίαν», ὁ δὲ προφασίζεται, ὅτι εἶναι παιδίον.

«Ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ δὲν ἤλθον, ἀλλ' εἶναι ἀληθινὸς ὁ πέμψας με», λέγει ὁ Ἰησοῦς, και ἄλλα πολλὰ χωρὶα ἐπιμαρτυροῦντα τὸ αὐτό.

Ἡ διδασκαλία αὐτῆς ὑπερβαίνει πάντα συλλήβδην τὰ ἄλλα συγγράμματα κατὰ τὴν ἀπλότητα και τὴν πρακτι-

κὴν χρησιμότητα. Αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου, ἐπικατοπτρίζουσα τὰ ἐνδόμυχα αὐτοῦ διανοήματα καὶ τὰς κρυφίας αὐτοῦ βουλάς. Ποῖον ἄλλο βιβλίον ἀνθρώπινον ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Οὐδεὶς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε ἐδίδαξε τοιαύτας ὑγιεῖς καὶ ἀνθρωποσωτηρίους διδασκαλίας, — οἷαι ἐμφαίνονται ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἐξασκοῦσαι τοιαύτην ἀγαθοποιὸν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, παρηγοροῦσαι καὶ ἀναζωογονοῦσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν. — καὶ τοῦτο δύναται πᾶς τις νὰ γνωρίσῃ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πείρας, καὶ ὅστις κάμνει προσωπικὴν ἐφαρμογὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δεύτερον. Τίς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Βίβλου; Ἵνα δὲ σαφέστερον διευκρινήσωμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Βίβλου, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ προβῶμεν ἐν βῆμα περαιτέρω καὶ νὰ διασαφήσωμεν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς.

Ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἐγκαταλελειμμένος ἐντελῶς εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, ἀκολουθεῖ τὰς ὁρέξεις καὶ ὁρμάς τῆς φύσεως αὐτοῦ. ἀμελεῖ δὲ ἐντελῶς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ὅπως δὲ ἀξιοθῆ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἦτον ἐπ'ἀνάγκης νὰ διδαχθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, πρῶτον, περὶ τῶν μεταχειρισθησομένων μέσων πρὸς τὴν θείαν ταύτην ἀποκάλυψιν, καθὼ ἀφινόμενος ἐντελῶς εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του πώποτε δὲν θὰ ἀνεκάλυπτε τὰ μέσα ταῦτα· καὶ δεύτερον, ὅπως αἱ ἠθικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἰσχυροποιηθῶσι καὶ στερεωθῶσιν, ἵνα δυναθῆ νὰ διοικήσῃ τὰς ἰσχυροτάτας αὐτοῦ φυσικὰς ὁρμάς.

Σκοπὸς λοιπὸν τῆς ἀποστολῆς τῆς Βίβλου ταύτης τῆς ζωῆς ἦτο νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς συναίσθησιν τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ τοῦ νὰ περιστείλῃ οἰκόμεν τὴν ῥοπὴν ταύτην ἣν ἔχει πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν, ὅπως σπεύσῃ

νά διαφωτισθῆ ἐκ τῆς θείας πηγῆς καὶ νά σώσῃ ἑαυτὸν ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν φυσικῶν αὐτοῦ τάσεων ἤτοι τῆς ἀμαρτίας. Καθότι ὁ φυσικὸς καὶ ἐγκόσμιος ἄνθρωπος κήδεταί μὲν εἰς ἄκρον καὶ μάλιστα περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ἀπολαύσεις καὶ τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, περὶ δὲ τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ συμφερόντων καὶ τῆς μετὰ ταῦτα ζωῆς οὐδὲν μεριμνᾷ, οὐδὲν τυρβάζεται.— Οὐ φροντὶς Ἰπποκλείδῃ.— Ὁ λόγος λοιπὸν τοῦ Θεοῦ, ἤτοι ἡ ἀποκάλυψις αὐτοῦ, ἔρχεται νά τὸν βοηθήσῃ καὶ νά χειραγωγήσῃ ὡς ὁ σταθερὸς φάρος, τὸν καταπεποννημένον καὶ θαλασσόπληκτον ναύτην, εἰς τὸν ἤρεμον καὶ ἀκύμαντον λιμένα τῶν προσδοκιῶν αὐτοῦ.

Οὐδὲν ἄλλο βιβλίον, ἐφ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, δύναται νά παραμηθύσῃ τὸν ἄνθρωπον· δύναται νά κατευνάσῃ τὰ πάθη καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ· καὶ νά χύσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ προσέτι νά μεταβάλλῃ καὶ μεταμάρψῃ αὐτήν. Ανάγνωσε ὅποιονδήποτε θεολογικὸν βιβλίον· τὸ γλαφυρότατον τὸ ὅποιον νά ἔγραψε ποτὲ ἄνθρωπινος μεγαλοφυΐα, τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Ὀμηρον ἢ ἄλλον τινὰ σημερινὸν ποιητὴν ἢ λογογράφον. Καὶ τί θὰ ἴδῃς; Ἡ δεινότης, ἡ ρέουσα εὐφράδεια, ἡ τεχνήσασα τὸρνευσις τοῦ λόγου, δύναται νά σέ κατασαγηνεύσῃ ἢ νά σέ κατακηλήσῃ· ὁ ῥυθμὸς καὶ τὸ μέτρον τῆς ποιήσεως καὶ τὸ ὕψος τῶν ιδεῶν δύναται νά σέ καταγοητεύσῃ καὶ μάλιστα νά ἀνάψῃ ἐν σοὶ τὸ πῦρ τῆς οἰστρηλατήσεως, ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Δὲν συντρίβει τὴν καρδίαν, δὲν φέρει αὐτήν εἰς ἀπόγνωσιν καὶ εἰς μετάνοιαν· δὲν ὑποδεικνύει εἰς τὸν θιασώτην τῆς σαρκὸς τὸ μάταιον καὶ πρόσκαιρον τῶν ἐγκοσμίων. Ἐνταῦθα ζῆ, καὶ ἐνταῦθα θνήσκει· περὶ μελλούσης ζωῆς καὶ ἀνταποδόσεως δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ἰδέα.

Τέλος ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Βίβλου ταύτης εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ὑποδείξεως

τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐημερίας του καὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι σωτηρίας του, ἦν διὰ τῆς ἐπιγνώσεως μόνον τῆς Βίβλου ταύτης δύναται νὰ κατίδη καὶ ἀποκτήσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀκολουθῶν τὰς ὁδηγίας τοῦ Θεοῦ κατὰ γράμμα καὶ χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐνταῦθα νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς καὶ εὐδαίμων ὅσον οἷόν τε δύναται, καὶ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ μακαριότητα νὰ πρασκευάσῃ. Ἡ Βίβλος, ἐνὶ λόγῳ, εἶναι ὁ ἥλιος ὁ θερμαίνων καὶ διαφωτίζων τὸν ψυχρὸν καὶ σκοτεινὸν τοῦτον κόσμον, ὀδηγοῦσα καὶ διευθύνουσα τὰ ἀβέβαια καὶ ἄστατα βήματα τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου περιπλανωμένου εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος.

Τρίτον. Πῶς πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος, δηλ. ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐημερία καὶ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι σωτηρία αὐτοῦ;

Τώρα ἡ μὲν Παλαιὰ Διαθήκη γεγραμμένη εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ἡ δὲ Καινὴ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν πῶς ἠδύνατο αὐταὶ νὰ συντείνωσιν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν σωτηρίαν ἐν γενεῖ τῶν ἀνθρώπων σήμερον; Βιβλίον τοιοῦτον καὶ τοιαύτην ἔχον ἀποστολὴν ἐπέπρωτο ἄρα γε νὰ μένῃ ἀπρόσιτον καὶ ἀκατάληπτον καὶ οὕτως εἰπεῖν νεκρὸν; Ἄν ὁ Θεὸς ἔχει νὰ διακοινώσῃ τι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ποῖον τρόπον καὶ ποίαν γλῶσσαν μεταχειρίζεται, ἵνα κάμῃ γνωστὸν τὸ θέλημά του; Στέλλει ἄρα βιβλίον τινα ἢ κωφάλαον νὰ κάμῃ αὐτὸ γνωστὸν καὶ νὰ τὸ διατρανώσῃ; Ἡ μεταχειρίζεται τὸν προσφορώτερον τρόπον καὶ τὸν προφορικὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου στέλλων προφήτην τινα ἢ πεπαιδευμένον ἄνδρα ἢ ἀποκαθιστᾶ αὐτὸν τοῦτον διὰ τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος; Βεβαιότατα μεταχειρίζεται τὸν προσφορώτερον τρόπον καὶ τὸν προφορικὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου καὶ πέμπει ἄνδρα τινα ἢ καὶ ἄγγελον, ὁμιλοῦντα ὅμως τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνθρώπου. Παράδοξον τῷ

ὄντι θὰ ἐφαίνετο νὰ ἔστειλλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον λαλοῦντα μὲν γλῶσσαν ἀγγελικὴν καὶ θείαν ἀλλ' ἄγνωστον καὶ ἀκατάληπτον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τότε ποῖος θὰ ἦτον ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ Θεοῦ; Πῶς θὰ ἐγνωστοποιεῖ τὰς βουλὰς αὐτοῦ; Ἄπ' ἐναντίας ἀναγινώσκομεν ὅτι ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν, «στόμα πρὸς στόμα καὶ φανερώς»—δηλαδή διὰ λέξεων σαφῶν καὶ εὐλήπτων καὶ,—«οὐχὶ δι' αἰνιγμάτων», ἢ λέξεων γριφωδῶν δυσνοήτων καὶ ἀκαταλήπτων.

Ὁ Θεὸς ἐλάλησε διὰ τῆς Βίβλου τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ὠμίλου καὶ ἐνόουν οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ παλαιᾷ οἰκονομίᾳ καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν τῇ νέᾳ. Ἡμεῖς ὅμως σήμερον, ἦτοι ὁ ἀπλοῦς λαὸς, καὶ τὰ ἔθνη, δὲν γνωρίζομεν ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ταύτας. Τί λοιπὸν πρέπει νὰ γείνη; Νὰ μένη ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀργὸς καὶ ἄπρακτος; Δὲν πρέπει ἄρα γε νὰ μεθερμηνευθῆ ὁυτός, ἵνα γείνη γνωστόν καὶ καταληπτὸν τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἄλλους; Καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀψέποτε ὠμίλησεν εἰς μίαν γλῶσσαν εἰδικὴν εἰς λαὸν τινα, δὲν πρέπει ἄρα γε νὰ γνωρίσωσι τοῦτο καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἢ μεταγενέστεροι λαοί; Πῶς ἄλλως θὰ γείνη καταληπτὸν τὸ θέλημα Αὐτοῦ; Εἶναι μωρία λοιπὸν νὰ φρονῶμεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν πρέπει νὰ μεθερμηνευθῆται εἰς τὴν λαλουμένην ἡμῶν γλῶσσαν, διότι τότε δὲν πρέπει νὰ μεταφράζηται εἰς οὐδεμίαν γλῶσσαν, καὶ τότε τὰ ἔθνη πρέπει νὰ μένωσι τυφλά, καὶ τότε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου τετέλεσται καὶ ἡ ἐντολὴ νὰ ὑπάγωμεν νὰ κηρύξωμεν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν θὰ ἦτο θρησκευτικὸς σολοικισμὸς καὶ σκαλάβυρμα, ἐν ᾧ οἱ ἀπόστολοι ὡς ἀνωτέρω ἔφθημεν εἰπόντες, πρῶτον διετράνωσαν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς ξένας γλώσσας καθὼς τὸ Πνεῦμα ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς νὰ λαλῶσιν. Ἡ μήπως ἄρα εἶναι ἀμάρτημα νὰ ὁμιλῆ τις ἄλλην γλῶσσαν ἐν ᾧ ὁ Θεὸς οὕτω ἔκρινε καλὸν, διὰ σκοποὺς οὓς ἡμεῖς καθαρῶς δὲν γνωρίζομεν; Ὅχι

ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὠρίσθη διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ πρέπει νὰ ἦναι εἰς γλῶσσαν ὀμιλουμένην ἢ ἐννοουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως γείνη καταληπτὴ καὶ πραγματοποιηθῆ ἡ βουλή Αὐτοῦ. Ἄν ὁ λόγος αὐτοῦ ὠρίζετο δι' ἄγγελον ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς γλῶσσαν ἀγγέλου καὶ ἐπομένως ἀκατάληπτος καὶ ἀλυσιτελής εἰς τὸν ἄνθρωπον· καὶ τότε δὲν θὰ εὐθύνετο ὁ ἄνθρωπος· δὲν θὰ ἐπέταττεν ὁ Θεὸς νὰ μάθωσιν ὅλα τὰ ἔθνη τὸ θέλημά του· καὶ δὲν θὰ ἀνέμενεν ὁ Θεὸς νὰ καλυφθῆ ἡ γῆ ὑπὸ τῆς γνώσεως αὐτοῦ, καθὼς τὰ ὕδατα καλύπτουσι τὴν θάλασσαν.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὀμιλεῖ εἰς ὅλην τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ εἰς γλῶσσαν τὴν ὅποιαν ὅλα τὰ πλάσματα αὐτοῦ ἐννοοῦσιν. Ὁ Θεὸς λαλεῖ διὰ τῆς βροντῆς, διὰ τῆς ἀστραπῆς, διὰ τῆς λαίλαπος καὶ τῆς χαλάζης, διὰ σεισμῶν καὶ κλυδῶνων, διὰ πυρὸς καὶ θείου καὶ δι' ὄμβρου καὶ κατακλυσμοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐξηγεῖ ταῦτα εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ αὐτὰς τὰ ἐγγίζει. Ὅμιλεῖ διὰ τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους, τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος· διὰ τῶν γλυκυτάτων ψιθυρισμῶν καὶ μινυρισμάτων· διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης, τῆς στοργῆς καὶ τοῦ φίλτρου, καὶ τῶν ἀντιθέτων, τῆς ἀποστροφῆς, τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ μίσους· ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα αὐτοῦ πλάσματα τὸν ἐννοοῦν, καὶ αὐτοὶ οἱ μύρμηκες καὶ τὰ ἀόρατα ζώφια καὶ ἔντομα τὸν τρέμουσι «διότι ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγας», ὡς λέγει ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ.

Σκοπὸς λοιπὸν τοῦ Θεοῦ λαλοῦντος διὰ γλώσσης ζώσης καὶ καταληπτῆς ἦτο καὶ πάντοτε εἶναι, ὄχι ὅπως ἀπλῶς γαργαλίση τὰς ἐξωτερικὰς ἡμῶν αἰσθήσεις, τὰ ὦτά μας, καὶ οὕτω περιχύση μυστήριον καὶ δέος διὰ τινων ταχυδακτυλοργικῶν καὶ μηχανικῶν κινήσεων, — ὡς κάμνουσιν οἱ νῦν λεγόμενοι πνευματισταὶ καὶ μαγνητισταὶ, ἵνα ρίψωσι

τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπλήν ἔκστασιν ἢ εἰς ὕπνον τινὰ ληθαργικὸν καὶ ἀναίσθητον, — ἀλλ' ὅπως ἐγγίση τὴν καρδίαν μας καὶ πράγματι κάμη αὐτὴν νὰ αἰσθανθῆ, διὰ ζώσης, ἡχηρᾶς καὶ καταληπτῆς φωνῆς τὸν σκοπὸν τοῦ ποιῶν αὐτὴν ὥστε νὰ τὸν ἐννοῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ἐγκρατα τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρεάστως, ὡς ὅταν ἐξεφώνησε τὸν Δεκάλογον εἰς ἐπήκοον αὐτῶν.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ τί λέγει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, ὁ μέγας οὗτος καὶ πολὺγλωττος διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν; — διότι τὸ πολὺγλωττον, αἱ εὐρεῖται γνώσεις καὶ ἡ πειστικὴ αὐτοῦ δεινότης συντέειναν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν στερέωσιν τῆς πίστεως, — Τί λέγει; «Εὐχαρισῶ εἰς τὸν Θεόν μου, ὅτι λαλῶ πλειοτέρας γλώσσας παρὰ πάντας ἡμᾶς. — πλὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πέντε λόγους προτιμῶ νὰ λαλήσω διὰ τοῦ νοός μου, διὰ νὰ κατηχήσω καὶ ἄλλους, παρὰ μυρίους λόγους μὲ γλώσσαν ἀγνωρίστον». Ἀκούσατε διῶχται τῶν μεταφράσεων τῶν Γραφῶν: Πάντε λέξεις προτιμῶ νὰ εἴπω διὰ τοῦ νοός μου καὶ ὄχι διὰ τῆς γλώσσης, — διότι ἡ γλώσσα προτρέχει τοῦ νοός, καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη εἶναι ἀκατάληπτος τότε δὲν ἤξεύρει τί λέγει, ἀλλὰ ῥέει ὡς ῥύαξ, — διὰ νὰ μὲ ἐννοήσωσι, λέγει, καὶ κατηχήσω, πείσω, καὶ καταρτίσω καὶ ἄλλους. ἢ μυρίους λόγους γλυκυφθόγους καὶ περιβομβοῦντας εἰς τὰ ὦτα, ὡς πολλάκις οὗτοι φαίνονται εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας ἀκροατάς. Καὶ διασαφηνίζων ὁ ἀπόστολος παρακατιῶν ὑποδεικνύει τὸ παράλογον τῶν λαλούντων γλώσσας ἀγνωρίστους ἀποκαλῶν αὐτοὺς **μ α ι ν ο μ ἔ ν ο υ ς**. ἐπιφέρει δὲ ὡς ἐπίλογον, — «ὥστε ἀδελφὸν ζητεῖτε μετὰ ζήλου τὸ προφητεῦειν, δηλαδὴ, τὸ ἐξηγεῖν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσας μὴ ἐμποδίζετε.»

Ἀλλὰ τὸ ἀξιολομωσιμώτερον πάντων εἶναι ὅτι ἐν ᾧ αἱ ῥήσεις καὶ προφητεῖαι τῶν Γραφῶν φαίνονται ὄντως τόσον σαφεῖς καὶ ἀληθεῖς, καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ τὰς

έννοήση ἢ μᾶλλον ἐκ κακοτροπίας τὰς διαστρέφει. Ὁ Θεὸς λέγει, — «Ὅτι δι' ἑτερογλώσσων, καὶ διὰ ξένων χεϊλέων θά λαλήσω πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ οὐδὲ οὕτω θά έννοήσωσιν». Ὡσάν νά ἔλεγεν ὁ Παῦλος, καθὼς λέγει ὁ κρινὸς λαὸς σήμερον, — «Ἐγὼ Ῥωμαίικα σᾶς ὁμιλῶ καὶ δέ με νοιώθετε, τί θέλετε νά σᾶς ὁμιλήσω Φράγκικα; Ἄλλὰ καὶ Φράγκικα, δηλαδὴ «δι' ἑτερογλώσσων», καὶ ἐάν σᾶς ὁμιλήσω, οὐδὲ τότε θά με έννοήσετε, διότι τόσοι νωθροὶ, στρεβλοὶ καὶ ἄπιστοι εἶσθε.» Ἐν ᾧ ἐξηγεῖς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ πάλιν δέν σε έννοοῦσιν, ἀλλ' ἐκεῖ ἐμμένουσιν εἰς τὸ στρεβλὸν, καὶ τὸ δυσνόητον ξένον καὶ ἀπηρχαιωμένον. Ὁ νοῦς εἶναι, ὅτι ὅταν λαὸς τις ἢ ἄτομά τινα δέν θέλουν νά συνενθῶσιν, ἀφίνονται ἢ μᾶλλον ἐγκαταλιμπάνονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην, καὶ εἰς τὴν πειθαρχίαν ἢ ὀδηγίαν μυστηριωδῶν τινῶν σχολαστικῶν ἀνθρώπων, οἵτινες λαλοῦσι γλῶσσαν ἢ πρᾶττουσι πράγματα τὰ ὁποῖα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δέν γνωρίζουν καὶ μηχανικῶς πως ἐνεργοῦσι καὶ λαλοῦσι. Κακὸν πρᾶγμα ἡ δυσπιστία ἢ ἡ κακὴ πίστις, ὅταν αὕτη ὑπάρχει εἴτε εἰς ἄτομα εἴτε εἰς ἔθνη! ὅταν τις ἐξηγεῖ καὶ παρεξηγεῖται· ὅταν γράφει καὶ στρεβλοῦται ἢ έννοια αὐτοῦ εἴτε ἐκ προθέσεως ἢ ἐκ προκαταλήψεως· ὅταν κηρύττει καὶ ὑβρίζειται ἢ κατασυκοφαντεῖται ὡς ἑτερόδοξος ἢ ἐξωμότης, ὅχι νά ἀντικρούωνται ἢ νά ἀναιρῶνται αἱ ιδέαι του, ἀλλὰ τὸ ἄτομόντου καὶ ὁ χαρακτήρ του νά προσβάλληται ὡς νά μὴ εἶχον οὐδεμίαν ἀξίαν ἢ βαρύτητα αἱ μεμελητημένα αὐτοῦ γνῶμαι, σκέψεις καὶ πεποιθήσεις, ἀλλὰ μόνον νά ἐμβλέπωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπλῶς εἰς ἐξωτερικὰς καὶ ξηρὰς μορφὰς καὶ δουλικούς τύπους.

Ἄλλὰ μήπως ἐξέθεσαν τούλαχιστον οἱ ἀπηνεῖς οὗτοι ἐπικριταὶ καὶ διώκται τῶν Ἱερῶν Γραφῶν τὰ πλημμελῆ μέρη τῶν μεταφράσεων ἢ παραφράσεων, — διότι τὸ μέρος τοῦτο τῆς κατηγορίας μένει εἰσέτι ἀνοιχτὸν καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε νά

προσβάλλη, αὐτὸ κατὰ μέτωπον, — ἢ ὅτι ἐκ προθέσεως μετέστρεψαν ἢ ἐκ κακοβουλίας ἢ κακοδοξίας μετέηλλαξαν τὸ πνεῦμα αὐτῶν; Ἄς ἐξέλθωσι, λέγομεν, οἱ τοιοῦτοι φανερώς, καὶ ἄς κατηγορήσωσι παρρησίᾳ νὰ ἴδωμεν κατὰ τι ἔπταισαν καὶ ὁποίας πλάνας διέσπειραν, διότι καὶ ἡμεῖς τὸ θέλομεν καὶ ἡ ἀλήθεια τὸ ἀπαιτεῖ.

Ἄλλ' ἔστω ὅτι ἡ Σύνοδος καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος κατηγόρησε μὲν καὶ ἐπέκρινε τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, — πρᾶγμα εὐχερέστατον καὶ προχειρότατον τὸ κατηγορεῖν καὶ ἐπικρίνειν, — ἀλλὰ μήπως προέβησαν οὗτοι εἰς νέαν ἔκδοσιν ἰδικήν των καὶ ἔγκριτον; Ποῦ εἶναι αὕτη ὅπως διαφωτισθῇ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἐξ αὐτῆς; Δὲν εἶναι καὶ τοῦτο ἀπόδειξις τρανὴ ὅτι οὔτε ἡ Σύνοδος αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμοῦσι τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαφώτισιν τοῦ λαοῦ εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἡθῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰ τοῦ θεάτρου καὶ τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, περὶ τῶν ὁποίων πλεῖστον μεριμνᾷ καὶ τυρβάζεται ἡ τελευταία μάλιστα; Βεβαιότατα, καὶ τοδημόσιον καλῶς ἐνθυμῆται ὅτι ἀπόπειρα ἔγεινεν ἐσχάτως ὑπὸ γνωστοῦ προσώπου πρὸς ἔκδοσιν νέας παραφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπετράπη οὗτος τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Ἄλλὰ ποῖοι εἶναι οἱ μεταφρασταὶ ἢ παραφρασταὶ οὗτοι τοὺς ὁποίους κατηγοροῦσι; Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀποτελεῖ ὄλην λεγεῶνα ἐπιλέκτων καὶ λογάδων ἀνδρῶν. Οὗτοι δὲ εἶναι ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ὁ Νεόφυτος Βάμβας, ὁ Κωνστάντιος Τυπάλδος, ὁ Ἰσαὰκ Αἰσώπου, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Κ. Βαρδαλάχος, ὁ Ἐρρίκος Λεῖβς, ὁ πατριάρχης Κύριλλος, ὁ Σιναιῖος Κωνσταντῖος, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας Κυβερνήτης, ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξοτατοι δεινοὶ εἰς τὸ λέγειν καὶ τὸ γράφειν, τοὺς ὁποίους οὔτε αὐτὴ ἡ ἐχθίστη δια-

βολή και ἡ μουσαρά συκοφαντία ἠδυνήθη ποτὲ νὰ προσβάλλῃ ἐκ τοῦ συστάδην, ἀλλ' αἰείποτε κρυπτομένη ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἢ τὸ προσωπεῖον τοῦ δολοφόνου· οὐδὲ καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὰς πεποιθήσεις τῶν εὐ φρονούντων ἐναντίον αὐτῶν ἠδυνήθη.

Τέταρτον. Γενομένης τῆς Βίβλου καταληπτῆς διὰ τῆς μεταφράσεως δύναται αὕτη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἑαυτήν, ἤτοι ἡ Βίβλος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν Βίβλον;

Μάλιστα· καθότι ἡ Βίβλος εἶναι ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ἐρμηνευτῆς καὶ ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ὑπερασπιστῆς, αὕτη ἐξηγοῦσα καὶ ὑπερασπίζουσα ἑαυτήν. Δυσχυρίζονται τινες, καὶ μάλιστα οἱ παπισταί, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὕτη τῆς Βίβλου καθ' ἑαυτὴ ἀνεῦ τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐπικίνδυνος, διότι ἀποπλανᾷ τὸν ἀναγινώσκοντα. Τότε ἐὰν τοῦτο ἀληθεύσῃ ὁ Θεὸς δὲν ἤθευρε τί ἔκαμε, διότι δὲν μετεχειρίσθη δύο μέσα σωτηρίας, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ καὶ διὰ τοῦς πτωχοῦς καὶ διὰ τοῦς πλουσίους καὶ διὰ τοῦς δούλους καὶ διὰ τοῦς ἐλευθέρους καὶ διὰ τοῦς πεπαιδευμένους καὶ διὰ τοῦς ἀπαιδεύτους. Τότε καὶ ὁ Θεὸς ἐν τῇ παλαιᾷ οἰκονομίᾳ λαλῶν εἰς τοῦς Ἰσραηλίτας τὸν Δεκάλογον δὲν ἔπραξε καλῶς διότι ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ὁ Χριστὸς ὅταν ἐδίδασκε τὰ πεινῶντα καὶ διψῶντα πλήθη, δὲν ἔπραξε καλῶς διότι ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι ὅμως ὁ Θεὸς ἀπεφάσισεν ὡς καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀπορρίπτῃ.

Ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων καὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν ἡ παιδεία δὲν ἦτο τόσον ἐκτεταμένη ὅσον τὴν σήμερον, διότι καὶ τὰ βιβλία ἦσαν τότε σπάνια καὶ ἀκριβά· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου οὐδαμοῦ ἐντέλλονται οἱ πιστοὶ οὔτε ἐν τῇ Παλαιᾷ οὔτε ἐν τῇ Νέᾳ οἰκονομίᾳ νὰ ἀπέχῳσι τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ μᾶλλον προτρέπονται νὰ μελετῶσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐν τῇ Καινῇ

Διαθήκη μάλιστα ἐντέλλεται τὸ «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφὰς» δη-
λαδὴ μελετᾶτε, ἀναγινώσκετε. Οἱ προφήται δὲν προεφήτεον
ἢ ἐδίδασκον ἄτομα ἰδιαιτέρα, ἀλλὰ τὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας.
Αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἀποστόλων ἀπετείνοντο εἰς ὁλόκληρον
τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐνετέλλοντο μάλιστα ν' ἀναγινώσκον-
ται δημοσίως· τώρα ἐὰν δημοσίως ἐπετρέπετο ἡ ἀνάγνωσις
αὐτῶν διατὶ ὄχι καὶ ἰδιαιτέρως; Ἄλλ' ἐπῆλθεν ὁ μεσαιὼν
τοῦ σκότους καὶ τῆς δεισιδαιμονίας καθ' ὃν ὀλίγοι ἐγνώ-
ριζον τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ λατινικὴ ἔκδοσις τῆς Βίβλου τῆς λεγομένης
Βουλγάτας διετηρεῖτο εἰσέτι μετὰ τοῦ λαοῦ, ἂν καὶ ἡ
λατινικὴ φωνὴ ἐξέπιπτεν ὁλονὲν καὶ παντελῶς ἔλησμο-
νήθη μετὰ τὸν ἑβδομον αἰῶνα· ὁ δὲ πάπας καὶ τὸ δυτικὸν
ἱερατεῖον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τούτου ἐθέσπισαν πολλὰ
δόγματα καὶ διδασκαλίας τῶσδε ἀντιβαίνουσας εἰς τὸ
πνεῦμα τῆς Βίβλου ὅσον αὐταὶ συνέτεινον πρὸς τοὺς ἰδίους
αὐτῶν σκοπούς καὶ τὰ συμφέροντα. Ἐπομένως κατὰ τὸν ἐν-
δέκατον καὶ δέκατον τρίτον αἰῶνα ἀπηγορεύθη ἡ Βίβλος
ὑπὸ τῶν Παπῶν Γρηγορίου Ζ' καὶ Εὐσέβιου Γ'. Καὶ ὡς
ἐκ τῆς γενικῆς χρήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων Βαλ-
δουίνσιων κατηργήθη πάλιν καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Τολώσῃ Συ-
νόδου κατὰ τὸ 1229 διὰ τοῦ ἐξῆς ψηφίσματος: «Prohi-
bimus ne libros V. T. aut N. laicis permittatur habere etc.
sed, ne praemissos libros habeant in vulgari transla-
tione arctissime inhibemus.»

Ἡ ἀπαγόρευσις λοιπὸν τῆς Βίβλου ἐκ τῆς κοινῆς χρή-
σεως τῶν λαϊκῶν εἶναι ἰδέα σκοτεινὴ καὶ σατανικὴ, καὶ
ἀπαύγασμα τοῦ παπισμοῦ κατ' ἀντανάκλασιν μετενεχθεῖσα,
κακῆ μοίρα, καὶ εἰς τὸν ἑλληνισμόν ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια πανίσχυρος, ἢ μᾶλλον ἀξίωμα ἀναμφήρι-
στον, ὅτι πᾶσα ὕλικὴ καὶ ἡθικὴ δύναμις αὐξάνει, συμμορ-
φοῦται καὶ ἀναπτύσσεται διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεως·

ἡ μὲν ὕλη διὰ τῆς ὕλης, τὸ δὲ πνεῦμα διὰ τοῦ πνεύματος· ἡ μὲν ἀρετὴ διὰ τῆς ἀρετῆς, ἡ δὲ κακία διὰ τῆς κακίας· ὁ μὲν λόγος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ λόγου τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἢ ἡ Βίβλος διὰ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς Βίβλου. «Πάτταλος παττάλω ἐκκρούεται,» ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ δὲ σημερινοὶ Ἄγγλοι «ὁ ἀδάμας διὰ τοῦ ἀδάμαντος κατεργάζεται ἢ λειαίνεται.» εἶναι δὲ θαυμαστὸν τί ἡ ἔξις καὶ ἡ ἐπιμέλεια δύνανται νὰ κατορθώσωσιν. Οὐδὲν ὅμως πρᾶγμα ἀναπτύσσεται καὶ τελειοποιεῖται διὰ μιᾶς καὶ ἐξ ἀπίνης. Ὁ ἡμέτερος κόσμος ἦτο ποτὲ ἔμβρυον, νὰ εἶπω οὕτω, ὡς τὸ δένδρον, ἦτο ποτὲ πολτός, εἶτα σπόρος, εἶτα φυτόν. Ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης ἔμβρυον, παῖς καὶ ἀνήρ. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται διὰ τῆς αὐτῆς βαθμολογίας. Πάντοτε δὲ προαπαιτοῦνται καιροὶ καὶ περιστάσεις ὅπως ὀριμάσῃ καὶ τελειοποιηθῶσι τὰ πάντα. Τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην ὑπάρχουσι σταθμοὶ ἢ βαθμοὶ πρὸς τὴν ἀναπτύξεως. Ἐάν αὗται ἐγκαίρως δὲν ἀναγεῖνται ἢ ἀναπληρῶνται προαγόμενοι ἀενάως, ἐκπίπτουσι.

Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἀσκήσεως γίνεται «κοπτερώτερος ὑπὲρ πᾶσαν δίστομον μάχαιραν καὶ διέρχεται μέχρι διαιρέσεως ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν καὶ διερευνᾷ τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὰς ἐννοίας τῆς καρδίας», λέγει ὁ μακάριος Παῦλος. Καὶ ἀλλαχοῦ, — «Ὅλη ἡ γραφή εἶναι θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς ἐκπαίδευσιν τὴν μετὰ τῆς δικαιοσύνης διὰ νὰ γείνη τέλειος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν».

Ὅπως ἡ Βίβλος ἐξηγήσῃ εὐχερέστερον τὴν Βίβλον, ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς περιθωρίοις τινῶν ἐκδόσεων σημειώσεις παραπέμπουσαι τὸν ἀναγνώστην εἰς ἄλλα χωρία ἢ ἐδάφια

παράλληλα ὁμοίας ἐννοίας, ἢ λέξεως διεσπαρμένα εἰς ὅλην τὴν Παλαιάν τε καὶ Καινὴν Διαθήκην, ἅτινα ὑπεξηγοῦσιν ἢ διερμηνεύουσι σαφέστερον τὴν δυσνόητον προκειμένην σημασίαν· ἂν δὲ συνεχῶς πράττης τοῦτο παραπεμπόμενος ταχέως θὰ εἶδης ὅτι ἡ Βίβλος ἐξηγεῖ τὴν Βίβλον. Ἄν δὲ δὲν ἔχουσι παραπομπὰς κατὰ τὸ περισελίδιον αὐτῶν, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἀνάγκην βοηθείας, ὑπάρχει ἰδιαίτερον βιβλίον Ταμειῶν, ἢ Λεξιλόγος τῆς Βίβλου ὀνομαζόμενον ἐμπεριέχον ἀπάσας τὰς λέξεις τὰς εὕρισκομένας ἐν τε τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, τὸ ὅποῖον σὲ ὀδηγεῖ καὶ σὲ παραπέμπει εἰς ὅλας τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ζητεῖς ἐν τῇ Βίβλῳ. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἡ Βίβλος ἀποβαίνει ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ἐρμηνευτὴς καὶ σπουδαστὴς. Κατὰ πόσον δὲ εἶναι καὶ ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ὑπερασπιστὴς θὰ τὸ μάθητε ἐκ τῆς ἐξῆς διηγήσεως.

Ὅτε οἱ πλεῖστοι τῶν κατοικῶν τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶχον ἀσπασθῆναι τὸν χριστιανισμὸν ἐστάλη τις ἀποστολὴ Φράτρων ἢ κοινῶς Φλάρων, μετὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν καὶ ὀλοκλήρου ἐπιτελείου κληρικῶν πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ. Οὗτοι ἀποβιθασθέντες δὲν κατέβαλον τὰς σπουδαίας αὐτῶν προσπαθείας, ὅπως ἐπιστρέψωσι τοὺς ἐθνικοὺς τῆς χώρας ἐκείνης, ἀλλ' ὅπως διαστρέψωσι τοὺς ἀπλοῖκους νεοφωτίστους ἐκ τῆς ἐν Χριστῷ αὐτῶν πίστεως. Εἰς τῶν φλάρων τούτων συνήντησεν ἡμέραν τινα ἔντιμόν τινα ἰθαγενῆ χριστιανὸν καὶ ἤρχισε νὰ τῷ ὁμιλῇ περὶ τῆς πλάνης τῶν ἱεραποστόλων διαβάλλων αὐτούς, ὅτι δὲν ἦσαν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι ἀληθῶς ὁπαδοὶ καὶ διάδοχοι τῶν ἀποστόλων, διότι ἔλεγον ὅτι— «οὔτοι νυμφεύονται, ἐν ᾧ ὑπάρχει ῥητὸς κανὼν τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἀπαγορεύει τοὺς κληρικοὺς νὰ νυμφεύωνται». Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Ζηλανδός, «οὐδεὶς λοιπὸν τῶν ἀποστόλων ἦτον ἐγγαμος;» Ὅχι,— βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός πιστεύσας εἰς τὴν ἄγνοιαν αὐ-

τοῦ. Ὁ Ζηλανδὸς, ἀμέσως ἐξαγαγὼν τὴν Βίβλον ἐκ τῶν κόλπων τοῦ πολυπτύχου αὐτοῦ χιτῶνος καὶ ἀνοίξας τὸ Κεφ. ἡ, ἐδάφ. 14ον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου ἀνέγνωσε, — «Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ κατάκοιτον καὶ πάσχουσαν πυρετόν». Τώρα πῶς ἠδύνατο ἡ πενθερὰ τοῦ Πέτρου νὰ πάσχη πυρετόν, ἐὰν ὁ Πέτρος ἦτον ἄγαμος;—Εἰς τοιαῦτα ἀσυγγώρητα λάθη καὶ παραλογισμοὺς φέρει πολλάκις πολλοὺς κληρικοὺς ἢ ἄγνοια τῶν Γραφῶν!

ΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

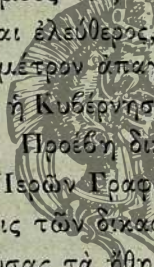
Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς Βίβλου καὶ τοιοῦτου ὄντος τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἐδικαίωτο ἄρα γε ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, τῇ εἰσηγήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς Γραφὰς ταύτας ἐκ τῆς κοινῆς κυκλοφορίας καὶ διαδόσεως αὐτῶν ἀνεξετάστως καὶ ἀδικαιολογήτως καὶ βασιζομένη ἀπλῶς ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀριστῶν καταγγελίᾳ ταύτῃ—«ἀτεδυναμένων νὰ ἐμποιήσωσιν ἐν τῷ πνεύματι τῆς εὐσεβοῦς νεολαίας ἐντυπώσεις ἐναντίας πρὸς τὰ Δόγματα, τὰ Μυστήρια, τοὺς Κανόνας, τὴν Διδασκαλίαν, τὰς παραδόσεις, τὰς τελετὰς καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας;»

Ἐὰν τὰ Δόγματα, τὰ Μυστήρια, αἱ Διδασκαλῖαι καὶ οἱ Κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχουσι περισσότερον κύρος τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἐὰν αὐτὴ προσκρούει εἰς αὐτά, ἅς τὸ εἶπη ἡ Σύνοδος. Ἐὰν δὲ ἀπ' ἐναντίας παραδέχεται τὴν Καινὴν Διαθήκην ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τῶν διδασκαλιῶν καὶ ἔργων αὐτῆς, διὰ τί καταδιώκει καὶ ἀποκλείει αὐτὴν ἐκ τῆς κοινῆς κυκλοφορίας καὶ χρήσεως τῶν πολιτῶν;

Ζητοῦμεν νὰ μᾶς ὑποδείξῃ ρητῶς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἅτινα δύνανται νὰ ἐμποιήσωσι φρονήματα ἐναντίον τῶν Γραφῶν εἰς τὴν νεολαίαν καὶ τοὺς ἀπλοῖκούς πολίτας.

Ὡς πολῖται λοιπὸν Ἑλληνες θεωροῦμεν τὴν πράξιν ταύτην τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος ὡς ἀσύγνωστον, ἀντισυνταγματικὴν αὐθαίρετον καὶ παράνομον.

Ὡς ἀσύγνωστον, διότι δὲν ἔπρεπε ἡ Σύνοδος νὰ ἐμπέσῃ εἰς τοσοῦτον ὀφθαλμοφανὲς ἀτόπημα ἄνευ ἐρεύνης καὶ ἐπιδείξεως τῶν παρημαρτημένων χωρίων.

Ὡς ἀντισυνταγματικὴν, διότι παρέβη ἡ Κυβέρνησις τὸ 14ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι, — «Ἐκαστος δύνатаι νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, ἡ λογοκρισία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον ἀπαγορεύεται κτλ.».

Ἐρωτῶμεν λοιπὸν, προέβη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν περίπτωσηὶν ταύτην συνταγματικῶς; Προέβη δικαστικῶς; Κατήγγειλε τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ὡς νόθον ἢ κίβδηλον καὶ ἐξήχθη ἀπόφασις τῶν δικαστηρίων καταδικάζουσα αὐτὰς ὡς προσβαλλούσας τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Ἄς τὴν δημοσιεύσῃ πού εἶναι;

Ὡς παράνομον καὶ ὑβριστικὴν, διότι ἐν ᾧ αἱ Ἱεραὶ αὐταὶ Γραφαὶ εἰσάγονται ἐλευθέρως καὶ φανερῶς καὶ ὄχι ὡς ἀπηγορευμένον ἐμπόρευμα ἢ λαθρεμπορικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑποκείμενα εἰς τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς, δημοτικούς φόρους, τέλη ἐπιτηδεύματος καὶ ἄλλους ἐπιβλητικούς καὶ παρανόμους φόρους εἰς τὰς ἐπαρχίας παραδόξως πῶς καὶ ἀπροσδοκῆτως κωλύεται καὶ παρεμποδίζεται ἡ πώλησις καὶ κυκλοφορία αὐτῶν καὶ προτρέπονται οἱ ἀπλοῖκοι πολῖται, ὅπως προφυλάττωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς ἀναγκώσεως τοιούτων βιβλίων λύμης».

Καὶ τελευταῖον, ὡς αὐθαίρετον καὶ ἀληπασσαδικήν, διότι ῥητῶς ἀντιβαίνει εἰς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος ἡμῶν ἔχοντος αὐτολεξεί οὕτω. — "Ἀρθρον 4ον. «Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰ μὴ ὅποτεν καὶ ὅπως ὁ νόμος ἐρίζει.» Τώρα ὅταν τις ἀπείρηγται τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἔργου ἄνευ νόμου καὶ δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ κατηγορεῖται καὶ αὐτὸς καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτοῦ ὡς «βιβλία λύμης» καὶ πολλάκις ἀπειλεῖται νὰ ἐκδιωχθῇ ἐκ μιᾶς τινος πόλεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν καὶ κατακρατοῦνται αἱ πραγματεῖαι του ἢ τὸ ἐμπόρευμά του ἄνευ λόγου ἀποχρῶντος καὶ μάλιστα τῶ ἐπέρχεται ζημία, βλάβη καὶ χρονοτριβή, δὲν ἐκδιάζεται ἡ προσωπικὴ τοῦ ἀτόμου ἐλευθερία, καὶ καταπατοῦνται οἰκτρῶς καὶ ἀσυστόλως τὰ ἀναπαλοτριώτα αὐτοῦ πολιτικά δικαιώματα ;

Αἱ πράξεις αὗται λοιπὸν τῆς κυβερνήσεως δὲν εἶναι ἄλλο, λέγομεν, εἰμὴ ἀντικρυς χλευσὴ καὶ ἐμπαιγμὸς τῶν ἱερωτάτων καὶ σεβαστοτάτων δικαιωμάτων τοῦ πολίτου Ἑλλήνος. Δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ παρωδία αἰσχυρὰ καὶ μίμησις πρακτικὴ τοῦ σατυρικοῦ ἐκείνου ἀποφθέγματος τοῦ ποιητοῦ,

«Εἶν' ἐλεύθερος ὁ τύπος

Φθάνει μόνον νὰ μὴ γράφῃς.»

Ἄς ἴδῃ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ταῦτα καὶ ἄς μάθῃ εἰς ποῖον αἰῶνα ζῶμεν ὅταν ἡ Κυβέρνησις αὐτῆς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Συνόδου, ἀπαγορεύῃ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τῆς δημοσίας κυκλοφορίας καὶ πωλήσεως, ἀποκαλοῦσα αὐτὸ βιβλίον λύμης πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὔτε αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι διέπραξαν ποτὲ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσεβάσθησαν ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050670

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμὰται λεπτῶν.....50.